

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Needs of Further Education in Doctor of Philosophy in
Information Science Program, Department of Information
Science, Faculty of Informatics, Mahasarakham University

ภาธร นิลอาธิ¹

Patorn Nilati¹

ฤทัย นิ่มน้อย²

Ruethai Nimnoi²

จันทนา เวชโอสถศักดิ์³

Chanthana Wech-o-sotsakda³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2558 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2559 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 46 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail : patorn.n@msu.ac.th

² หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail : ruethai.n@msu.ac.th

³ หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail : chanthana.w@msu.ac.th

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อๆ ส่วนมากสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทตรงสาขา (58.69%) และอยู่ในระหว่างการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก (43.48%) โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการให้หลักสูตรจัดแผนการศึกษาแบบมีการเข้าชั้นเรียนและทำวิทยานิพนธ์มากที่สุด (80.43%) และมีความต้องการให้จัดการศึกษาในวันเสาร์และอาทิตย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.39$) อีกทั้งยังมีความต้องการการจัดการศึกษาโดยการเชิญอาจารย์พิเศษจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิชาชีพจากต่างประเทศมาสอนหรือร่วมสอน ในระดับมาก ($\bar{x}=4.43$) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความกังวลด้านภาษาอังกฤษมากที่สุด (32.61%) ด้านวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการสอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.30$) และยังต้องการให้หลักสูตรฯ หรือคณะมีทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) นอกจากนี้ได้มีการนำเสนอประเด็นในการวิจัยที่สนใจ อาทิ การจัดการสารสนเทศ การจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น พฤติกรรมการใช้สารสนเทศ สารสนเทศทางวัฒนธรรม เป็นต้น

คำสำคัญ: การศึกษาต่อ สาขาสารสนเทศศาสตร์ วิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

Abstract

The online survey research aimed at examining the needs for pursuing the doctoral degree program in information science program at the Department of Information science, Faculty of Informatics, Mahasarakham University. The data collection was conducted during November 2015 - June 2016. Forty six completed questionnaires were analyzed by frequency, percentage, means and standard deviation. The findings revealed that 58.69% of the respondents obtained master degrees in information science, 43.48% were in the process of making their decisions to pursue the doctoral study in information science, 80.43% wished to continue their study in the program which consisted of course works and dissertation, and all the course work teaching were preferably scheduled on the weekends at

the maximal level as $\bar{x}=4.39$. In addition, the sample wished to have foreign lecturers on the teaching staff ($\bar{x}=4.43$), 32.61% of the respondents were at the highest level concerned about their English language skills. They also proposed face to face interviews as a means of the selection of applicants to the program as high as $\bar{x}=4.30$, research grants should be made available for engaging dissertations ($4=.67$), and dissertation topics should be focused on information management, knowledge and local wisdom management, information behavior and cultural information.

Keywords : Further Education, Information Science Program, Informatics, Mahasarakham University, Doctor of Philosophy

บทนำ

แนวโน้มการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นที่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในการที่จะก้าวไปสู่ในยุค “ประเทศไทย 4.0” หรือ “Thailand 4.0” เมื่อการเข้าถึงเนื้อหา มีลักษณะเปิด เข้าถึงได้ง่าย การแสวงหาความรู้จึงทำได้สะดวกรวดเร็ว (Kasetsart University, 2016) ระบบการเรียนการสอนแบบใหม่ หรือ Education 4.0 คือ การเรียนการสอนที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งการแสวงหาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างท้าทาย ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์องค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ต่อยอดความรู้เดิม คิดและประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ เหมาะสมกับตนเอง สถานการณ์ (Tingsabadh, 2014; Kasetsart University, 2016) การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย หากประชากรในประเทศได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพย่อมส่งผลให้ประเทศมีบุคลากรที่มีศักยภาพ มีความสามารถที่จะแข่งขันกับนานาประเทศได้ ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการศึกษามาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันก็คือ “การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน” (Office of The National Economic and Social Development Board, 2008) ทั้งนี้สถาบัน

อุดมศึกษาเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป เพื่อพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิดเพื่อความก้าวหน้าทางด้านวิชาการมุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง (Rumpoipol, 2014)

จากวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการจัดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศ และได้รับการยอมรับ เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อชุมชนอันดับ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีพันธกิจ โดยสรุปเพื่อจัดการศึกษาและวิชาชีพชั้นสูง โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาสร้างผลิตผลจากงานวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ใหม่และมีคุณภาพในทุกสาขาวิชาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม เพื่อให้ชุมชนและสังคมสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (Mahasarakham University, 2016) ซึ่งคณะวิทยาการสารสนเทศ ได้กำหนดพันธกิจให้มีความสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ (1) ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ (2) ผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์คุณภาพระดับสากล (3) ให้บริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ (4) ปกป้อง ส่งเสริม อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย (Mahasarakham University, 2016)

ปัจจุบันคณะวิทยาการสารสนเทศ เปิดการเรียนการสอนทั้งในระดับปริญญาตรีจนถึงระดับปริญญาเอก โดยมีจำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก 31 คน และอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ 31 คน ระดับรองศาสตราจารย์ 1 คน ในส่วนของภาควิชาสารสนเทศศาสตร์ ได้เปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สารสนเทศศาสตร์ โดยมีอัตรากำลังสายวิชาการจำนวน 11 คน จำแนกเป็นคุณวุฒิระดับปริญญาเอก 7 คน ปริญญาโท 4 คน และจำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ โดยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ 5 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่ออาจารย์ภาควิชาสารสนเทศศาสตร์และคุณวุฒิการศึกษา

ลำดับ	ชื่ออาจารย์	คุณวุฒิสถที่สุด(สาขา)
1	ผศ.ดร.ฉันทนา เวชโอสถศักดิ์	Ph.D. (Public Policy)
2	ผศ.ดร.แกมกาญจน์ สมประเสริฐศรี	ปร.ด. (เทคโนโลยีสารสนเทศ)
3	ผศ.ดร.ฤทัย นิมน้อย	Ph.D. (Library and Information Science)
4	ผศ.ชุน เทียมทินกฤต	ศศ.ม.(บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์)
5	ผศ.วิลาวัณย์ พรพิฑรพงศ์	อ.ม.(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
6	ดร.รุ่งทิพย์ เจริญศักดิ์	ปร.ด.(สารสนเทศศึกษา)
7	ดร.สถิตพงษ์ เอื้ออารีมิตร	ปร.ด.(สารสนเทศศึกษา)
8	ดร.จักรกฤษณ์ แสงแก้ว	ปร.ด.(สารสนเทศศึกษา)
9	ดร.ภาธร นิลอาธิ	Ph.D. (Library and Information Science)
10	อ.จิณณวัตร ทะลาลี	วศ.ม. (คอมพิวเตอร์)
11	อ.ภัทริศา สุวรรณโค	ศศ.ม.(บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์)

การพัฒนาหลักสูตร คือการสร้างแนวทางในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาตามจุดประสงค์ของหลักสูตร Tyler (1949) ให้คำแนะนำว่า ในการกำหนดจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายของหลักสูตร จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลสังคม และข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ประกอบการพิจารณาข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ ปรัชญาของสถานศึกษา และทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับคนส่วนมากจึงต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบด้วยการศึกษาข้อมูลและความจำเป็นพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน สังคม และการเรียนรู้ ข้อมูลและความจำเป็นเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเรียนในหลักสูตรระดับปริญญาเอกเป็นเรียนการสอนที่เน้นการศึกษาวิจัยที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพชั้นสูง

ในด้านการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ พบว่ายังมีความจำเป็นและสำคัญ จากการศึกษาของ Sacchanand (2011) เกี่ยวกับแนวคิดและการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทยพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ในสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ของ 2 หลักสูตร ได้แก่ (1) ความต้องการศักยภาพและรูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์) สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (Sacchanand, Gaikwang & Prudtikul, 2008) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความต้องการของผู้เรียนตลาดงานและสังคมทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกและความพร้อมในด้านต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ (2) ความต้องการการพัฒนากำลังคนในสาขาสารสนเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในระดับปริญญาเอกในประเทศไทย (Tuamsuk, 2002) ของหลักสูตรปริญญาเอกสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นความขาดแคลนกำลังคนระดับปริญญาเอกในประเทศซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวิชาการและการวิจัยในสาขานี้และความต้องการของตลาดแรงงาน

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการของงานบริหารและการจัดการหลักสูตรรวมไปถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (Uttranan, 1989) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร ถึงแม้หลักสูตรจะสร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ถ้าหากว่าการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การจัดการที่ดีจึงมีความสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง กระบวนการ ขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดตามความมุ่งหมายทุกประการ อีกทั้งยังเป็นการหาแนวทางเพื่อการปฏิบัติที่ดี และพัฒนากระบวนการบริหาร การจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพและสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

เพื่อสนองตอบต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และคณะวิทยาการสารสนเทศ การเปิดหลักสูตรใหม่ในระดับบัณฑิตศึกษา ทางด้านสารสนเทศศาสตร์ จึงมีความจำเป็นในด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางการวิจัยของอาจารย์และผลงาน

วิจัยของนิสิตเพื่อต่อยอดองค์ความรู้เดิม สร้างองค์ความรู้ใหม่ และนำองค์ความรู้ด้านสารสนเทศศาสตร์ไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้าง ภาควิชาสารสนเทศศาสตร์จึงได้บรรจุในแผนการเปิดหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ใน “แผนการเปิดหลักสูตร และแผนการรับนิสิต (พ.ศ.2560-2564)” และจากแผนการดังกล่าวเพื่อให้หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ สามารถเปิดการเรียนการสอนได้ในปีการศึกษา 2561 ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ มีความพร้อมสามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสนองตอบกับความต้องการของผู้เรียน คณะผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับดุษฎีบัณฑิต อาทิ อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง บรรณารักษ์ นักวิชาชีพสารสนเทศในหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นต้น ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะถูกนำไปใช้เพื่อประกอบการพัฒนาหลักสูตรและจัดรูปแบบการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ศึกษาความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคามและ 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง บรรณารักษ์ นักวิชาชีพสารสนเทศในหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 46 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2558 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2559 วิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 46 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (76.10%) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี (30.43%) และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถาม 84.78% มีอาชีพในสายงานวิชาการ โดยรับราชการ/พนักงานราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย และยังพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล 47.83%

ด้านหลักสูตรที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษาในสาขาที่ตรงตามหลักสูตร เช่น บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สารสนเทศศึกษา การจัดการสารสนเทศ เป็นต้นมีจำนวนมากที่สุด (58.69%) ซึ่งส่วนใหญ่ทำวิทยานิพนธ์เพื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท มากที่สุด (63.04%) รองลงมาทำค้นคว้าอิสระเพื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท (36.96%)

ส่วนการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกนั้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำลังตัดสินใจที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก (43.48%) แต่พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่สนใจเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทันทีเพียง 8.70% ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณต่อเดือน 20,001-30,000 บาท (39.13%) และ คาดว่าจะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ด้วยทุนส่วนตัวมากที่สุด (56.52%)

2. ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.1 ความต้องการเกี่ยวกับแบบแผนหลักสูตร และความกังวลใจเกี่ยวกับการเข้าศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการให้หลักสูตรฯ จัดแผนการศึกษา โดยมีการเข้าชั้นเรียน และทำวิทยานิพนธ์มากที่สุด (80.43%) และมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องการแผนการศึกษาในรูปแบบทำวิทยานิพนธ์เพียงอย่างเดียว (19.57%) ในส่วนของความกังวลใจเกี่ยวกับการเข้าศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความกังวลต่อการศึกษาในหลักสูตรฯ เกี่ยวกับเรื่องภาษาอังกฤษ มากที่สุด (32.61%)

2.2 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$) โดยจำแนกความต้องการตามลำดับ ดังนี้ ความต้องการการจัดการศึกษาโดยการเชิญอาจารย์พิเศษจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิชาชีพจากต่างประเทศมาสอนหรือร่วมสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.43$) รองลงมา คือ การจัดการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศ และบางส่วนเรียนที่มหาวิทยาลัยต่างประเทศตามความตกลงร่วมมือ ในระดับมาก ($\bar{x}=4.11$) และ การจัดการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาภายในประเทศตามภูมิภาคที่เป็นภูมิลำเนาของผู้เรียน และใช้สถานที่เรียนตามภูมิภาคตามความตกลงร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ในระดับมาก ($\bar{x}=4.00$)

2.3 ความต้องการด้านการบริหารหลักสูตร

1) ความต้องการเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาโดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.11$) เมื่อจำแนกรายข้อตามลำดับพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการต่อวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาด้วยวิธีการสอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.30$) รองลงมาซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน คือ การคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาด้วยวิธีพิจารณาจากประสบการณ์ทำงาน ($\bar{x}=4.24$) และ การคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาด้วยวิธีสอบวัดระดับความรู้ ($\bar{x}=3.78$) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรณีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์ เมื่อผ่านกระบวนการพิจารณาเข้าศึกษาแล้ว นิสิตจะต้องทำการสอบประเมินความรู้ก่อนสำเร็จการศึกษา

2) ความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.16$) เมื่อจำแนกรายข้อตามลำดับพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้หลักสูตร มีทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) รองลงมา คือ ทุนการศึกษาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.59$) และความต้องการให้หลักสูตรมีการแบ่งจ่ายค่าธรรมเนียมแบบแบ่งจ่ายเป็นงวด ในระดับมาก ($\bar{x}=4.26$) และมีผู้ตอบ

แบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า หลักสูตรฯ หรือคณะกรรมการจัดตั้งกองทุนกู้ยืมเพื่อช่วยลดปัญหาด้านค่าใช้จ่ายของนิสิต

3) ความต้องการด้านเวลาเรียน โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดการด้านเวลาในการเรียนของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.12$) เมื่อจำแนกรายข้อตามลำดับ พบว่า ความต้องการให้หลักสูตรฯ จัดการศึกษาในวันเสาร์ และอาทิตย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.39$) รองลงมา คือ จัดการศึกษานอกเวลาราชการ (จันทร์-ศุกร์) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.72$) และ จัดการศึกษาในเวลาราชการ (จันทร์-ศุกร์) มีระดับความต้องการน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.26$) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดการเรียนในวันเสาร์หรืออาทิตย์เพียงวันเดียว และเรียนโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนโดยอาจมีกรณีการนัดพบอาจารย์ระยะ

4) ประเด็นหัวข้อที่สนใจทำวิทยานิพนธ์ ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีการนำเสนอประเด็นในการวิจัยด้านสารสนเทศศาสตร์ที่น่าสนใจไว้หลากหลาย อาทิ การจัดการสารสนเทศ การจัดการความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นพฤติกรรมการใช้สารสนเทศ สารสนเทศทางวัฒนธรรมมาตรฐานการจัดการสารสนเทศ การส่งเสริมการอ่านการจัดการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ การตลาดในงานสารสนเทศ เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ อาทิ การจัดรายวิชาหรือหลักสูตรเสริมภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านภาษาให้แก่ผู้เรียน หลักสูตรฯ ควรเปิดศูนย์การเรียนในรูปแบบการจัดการเรียนเพียง 2 ภาคการศึกษา และทำวิจัยในปีถัดไป และควรจัดหลักสูตรต่อเนื่องจากระดับปริญญาโทถึงปริญญาเอก โดยมีระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน 6 ปี เป็นต้น

อภิปรายผลและสรุปผล

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลและสรุปผล เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา

หลักสูตร ดังนี้

1. ด้านคุณสมบัติของอาจารย์ของหลักสูตรจากอัตรากำลังบุคลากรสายวิชาการ ณ ปัจจุบันของภาควิทยาการสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มีอาจารย์ในภาควิทยาการสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 7 คน (ตาราง 1) ที่มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร (จำนวน 3 คน) และอาจารย์ประจำหลักสูตร ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 (Ministry of Education, 2015) ที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า ที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตรหรือขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของ การศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ Tuamsuk. (2002) พบว่า ภาควิชา/สาขาวิชาหลายแห่งไม่สามารถเปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาได้ เนื่องจากไม่มีอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ ตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์เช่นผลการวิจัยของฐาน Suk Sri. (2002) เสนอว่าควรสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรผู้สอนทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและผลการวิจัยของ Gaikwang (1991) ในการศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาสาขาบรรณารักษศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่พบว่าอาจารย์ผลิตผลงานวิจัยและผลงานวิชาการน้อยกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยทำงานวิจัยเลยหลังสำเร็จการศึกษา

2. ด้านความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุระหว่าง 36-40 ปี (30.43%) และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นช่วงวัยของคนทำงาน และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอาชีพรับราชการ/พนักงานราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย ที่มีเวลาทำงานในเวลาราชการ ตั้งแต่วันจันทร์-วันศุกร์ จึงมีความต้องการให้มีการจัดการศึกษาในวันเสาร์และวันอาทิตย์อยู่ในระดับมาก (ด้านการบริหารหลักสูตร) ซึ่งความต้องการในการจัดการศึกษามีความเป็นไปได้ตาม

ประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในคู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2559 (Mahasarakham University, 2016) ในหมวด 2 ระบบการศึกษา ข้อ 13 มหาวิทยาลัยมีการจัดการศึกษาทั้งในและนอกเวลาราชการรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือผสมผสาน ตามข้อ 13.2 ระบบนอกเวลาราชการเป็นการจัดศึกษาสำหรับนิสิตทั่วไปหรือกลุ่มนิสิตที่มีความประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยอาจจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือรูปแบบผสมผสานทั้งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เวลาราชการ และการจัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ

เมื่อพิจารณาตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความต้องการในการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก พบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาความต้องการศักยภาพและรูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ของ (Sacchanand, Gaikwang & Prudtikul (2008) ที่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุระหว่าง 36-40 ปี มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาความต้องการพัฒนากำลังคนในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระดับปริญญาเอกในประเทศไทย ของ Tuamsuk (2002) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี

3. ด้านความต้องการเกี่ยวกับแบบแผนหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้หลักสูตรฯ จัดแผนการศึกษาโดยมีการเข้าชั้นเรียนและทำวิทยานิพนธ์มากที่สุด (80.43%) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเป็นไปได้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 (Ministry of Education, 2015) ข้อ 8 โครงสร้างหลักสูตร ในข้อ 8.3 ปริญญาเอกแบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบโดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพชั้นสูง โดยในประกาศดังกล่าวกำหนดว่า แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพและศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม

อีกทั้งยังมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตรฯ ที่มีแบบแผนหลักสูตรแบบเข้าชั้นเรียนและทำวิทยานิพนธ์ ตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กำหนดไว้ในคู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีการศึกษา 2559 (Mahasarakham University, 2016) หมวด 3 หลักสูตรการศึกษาในข้อ 15.4.2 ปริญญาตรีบัณฑิต แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และมีการเรียนรายวิชาเพิ่ม สอดคล้องกับ Tuamsuk (2002) ที่ได้เสนอแนะว่า หลักสูตรปริญญาเอกในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ควรเป็นหลักสูตรแบบที่มีทั้งรายวิชาและการทำวิจัยวิทยานิพนธ์

ในส่วนของความกังวลใจเกี่ยวกับการเข้าศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความกังวลต่อการศึกษาในหลักสูตรฯ เกี่ยวกับเรื่องภาษาอังกฤษมากที่สุด ซึ่ง Tuamsuk (2002) ได้เสนอแนะว่าหลักสูตรระดับปริญญาเอกควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ คือ ภาษาอังกฤษ และการเขียนทางวิชาการด้วย

4. ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อประเมินจากพื้นฐานความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.30$) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเป็นไปได้ตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในคู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2559 (Mahasarakham University, 2016) ในหมวด 4 การรับเข้าเป็นนิสิตและสภาพนิสิต ข้อ 19 วิธีการรับสมัครเข้าเป็นนิสิต ที่ระบุข้อกำหนดไว้ในข้อ 19.1 การรับสมัครเข้าเป็นนิสิตใช้วิธีการคัดเลือกตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งในปัจจุบันบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ให้หลักสูตรเป็นผู้กำหนดวิธีการรับนิสิตเข้าศึกษาต่อทั้งวิธีการสอบข้อเขียน และวิธีการสัมภาษณ์ แต่ทั้งนี้ผู้สมัครเข้าศึกษาต่อต้องมีคุณสมบัติตามประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในคู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2559 (Mahasarakham University, 2016) เรื่อง เกณฑ์การรับนิสิตเข้าศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต แผน ก แบบ ก1 และหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต แบบ 1.1 และแบบ 1.2 อีกทั้งแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ ที่มีวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อประเมินจากพื้นฐานความรู้ยังมีความเป็นไปได้ เนื่องจากไม่ปรากฏข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2015)

5. ด้านความต้องการเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พร้อมที่จะเข้าศึกษาโดยใช้ทุนตนเอง (56.52%) แต่มีความต้องการให้หลักสูตรฯ และมีมหาวิทยาลัยมีทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) สอดคล้องกับ Tuamsuk (2002) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพร้อมค่อนข้างมากในด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ซึ่งแตกต่างกับผลการศึกษาของ Sacchanand, Gaikwang & Prudtikul (2008) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแหล่งทุนสนับสนุนจากต้นสังกัด

จากสภาพปัจจุบัน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับทุนสนับสนุนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามที่ปรากฏในคู่มือนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2559 (Mahasarakham University, 2016) ประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง ระเบียบว่าด้วยกองทุนสวัสดิภาพนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2547 ข้อ 4.2 จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนิสิต ตลอดจนเป็นสวัสดิการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่นิสิตที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ นิสิตที่มีผลการเรียนดี นิสิตสร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัย และนิสิตที่สร้างสรรค์ผลงาน ด้านกิจกรรมนิสิต นอกจากนี้ กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยังได้รับจัดสรรงบประมาณจากกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัยเพื่อจัดสรรเป็นทุนภูมิพล (ประเภทผลการเรียนดีเด่นระดับปริญญาเอก) ให้สำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อเป็นทุนสนับสนุนการวิจัยเป็นประจำทุกปี (Mahasarakham University, 2016)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

หลักสูตรถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดีจึงควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและจัดการหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์คณะวิทยาการสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในประเด็นต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยสะท้อนความกังวลใจเกี่ยวกับการเข้าศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความกังวลเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ มากที่สุด จึงมีความจำเป็นที่หลักสูตรฯ ต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ โดยใช้แนวทางการจัดรายวิชาหรือหลักสูตรเสริมภาษาอังกฤษระยะสั้นทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มหาวิทยาลัยมีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Understanding : MOU) เพื่อเสริมสร้างทักษะด้านภาษาให้แก่ผู้เรียน

2. ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้มีการจัดการศึกษาในวันเสาร์และวันอาทิตย์อยู่ในระดับมาก และมีผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้หลักสูตรฯ ควรจัดการเรียนเพียง 2 ภาคการศึกษาและทำวิจัยในปีถัดไป ดังนั้น หลักสูตรฯ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดเนื้อหาของรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรให้มีลักษณะของการบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ อาทิ เทคโนโลยี การสื่อสาร สารสนเทศ การบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับบริบทของการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ทั้งระดับประเทศและนานาชาติ รวมถึงเป็นแนวทางในการพัฒนาหัวข้อวิจัยของผู้เรียนได้

3. เนื่องจากผลการวิจัยพบความต้องการการจัดการศึกษาโดยการเชิญอาจารย์พิเศษจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันวิชาชีพจากต่างประเทศมาสอนหรือร่วมสอน อยู่ในระดับมาก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ควรมีการบริหารจัดการในรูปแบบความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ โดยเน้นมหาวิทยาลัยในประเทศที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ โดยมีความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อาทิ การผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ร่วมกันการสอนหรือร่วมสอนระหว่างสถาบัน การเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์พิเศษ และมีการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากร โดยการอบรมระยะสั้น ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนอาจารย์ ทำวิจัยร่วม และการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการร่วมกันเป็นต้น ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความพร้อมและศักยภาพ โดยมีการกำหนดตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ และการทำความตกลงร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- Gaikwang, Kanchana. (1991). **A Comprehensive analysis of environments periraing to library science graduate students' success : A case study.** (In Thai). Master of Arts, Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Kasetsart University, Faculty of Education. (2016). **Seminar on the direction on educational technologies and education 4.0.** (In Thai). Bangkok: Kasetsart University.
- Maharakham University. (2016). **Examination and comparison regulations of english test for postgraduate students 2016.** (In Thai). Maharakham University.
- _____. (2016). **English Test Criteria for Postgraduate Students 2016.** (In Thai). Maharakham University.
- _____. (2016). **King Bhumibol Scholarships 2016.** (In Thai). Division of Student Affairs.
- _____. (2008). **Goals, objectives, vision and mission.** (In Thai). Retrieved February 4, 2016 from http://www.web.msu.ac.th/msucontphp?mn=mhistory&paction=SUB_VISIONMSU.
- Maharakham University, Faculty of Informatics. (2016). **Goals, objectives, vision and mission.** (In Thai). Retrieved February 4, 2016, from <http://it.msu.ac.th/th/>.
- Maharakham University, Graduate School. (2016). Graduate School Manual 2016. (In Thai). KhonKaen: KlungNana.
- Ministry of Education. (2015). **Postgraduate program criteria 2015.** (In Thai). Royal Thai Government Gazette. 123(295), 19.
- Noobanjong, Koompong, ChaturongLouhapensang and ApisakSindhuphak. (2013). A study and development of doctoral degree curriculum in architectural and design studies, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. (In Thai). **Journal of Industrial Education.** 12(1), 90-97.

- Office of The National Economic and Social Development Board. (2008). **The Eleventh National Economic and Social Development Plan**. (In Thai). Retrieved February 4, 2016 from <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395>.
- Pluemsamran, Thawut. (2010). Needs to study in doctoral level, Faculty of Physical Education, **Srinakharinwirot University**. (In Thai). Research Report. Bangkok :Srinakharinwirot University.
- Rumpoipol, Wasana. (2014). **Needs to Study in Doctoral Level, Faculty of Architecture, KhnKaen University**. (In Thai). Retrieved February 4, 2016, from <http://arch.kku.ac.th/student/wp-content/uploads/2015/02/phdBT.pdf>.
- Sacchanand, Chutima. (2011). Research for developing education in information science. (In Thai). **Journal of Information Science**. 28(2), 49-60.
- Sacchanand, Chutima, KanchanaGaikwang and SomsuangPrudtikul. (2008). **Needs, Potentials and Models of Doctoral Degree Program in Information Science, School of Liberal Arts, SukhothaiThammathirat Open University (STOU)**. (In Thai). Bangkok :SukhothaiThammathirat Open University.
- Suksri, Thanchat. (2002). Implementation of Curriculum of Master Program in Library and Information Science : Theories and Practice. (In Thai). **Journal of the Department of Library & Information Science, KhonKaen University**. 20(1), 88-94.
- Tingsabadh, Kalaya. (2014). **Chulalongkorn University on the path to the second century**. (In Thai). Bangkok :Chulalongkorn University.
- Tuamsuk, Kulthida. (2002). The Needs for Development of Human Resources in Library and Information Science at the Doctoral Degree Level in Thailand. (In Thai). **Journal of the Department of Library & Information Science, KhonKaen University**. 20(3), 12-22.

Tyler, R. W. (1949). **Basic principle of curriculum and instruction**. Chicago :
University of Chicago Press.

Uttranan, Sangud. (1989). **Basic and principle of curriculum development**.
(In Thai). Bangkok : Center Publication.

ภาคผนวกตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 ความต้องการเกี่ยวกับแบบแผนหลักสูตรและความกังวลใจเกี่ยวกับการเข้า
ศึกษา

ความต้องการเกี่ยวกับแบบแผนหลักสูตร และความกังวลใจเกี่ยวกับการเข้าศึกษา	จำนวน (n=46)	ร้อยละ (100.00)
1) ความต้องการเกี่ยวกับแบบแผนหลักสูตร		
- ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว	9	19.57
- เข้าชั้นเรียน และทำวิทยานิพนธ์	37	80.43
2) ความกังวลใจเกี่ยวกับการเข้าศึกษา		
- การเงิน (ค่าใช้จ่ายในการเรียน)	7	15.22
- เวลาในการเรียน	7	15.22
- ภาษาอังกฤษ	15	32.61
- ความยากง่ายในการเรียน	5	10.87
- การทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอก	10	21.74
- อื่นๆ	2	4.34

ตาราง 2 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา
สารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ ต้องการ
1) การจัดการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามด้วยระบบ การสอนบรรยายในชั้นเรียน	3.72	1.05	มาก
2) จัดการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามด้วยระบบการ ศึกษาทางไกล ร่วมกับการสัมมนาสรุปทบทวน	3.57	1.26	มาก
3) จัดการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยการเชิญ อาจารย์พิเศษจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิชาชีพจากต่าง ประเทศมาสอนหรือร่วมสอน	4.43	0.77	มาก
4) จัดการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมกับสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาภายในประเทศตามภูมิภาคที่เป็น ภูมิสำเนาของผู้เรียน และ ใช้สถานที่เรียนตามภูมิภาคตาม ความตกลงร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	4.00	0.88	มาก
5) จัดการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมกับสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศ และ บางส่วนเรียน ที่มหาวิทยาลัยต่างประเทศตามความตกลงร่วมมือ	4.11	0.99	มาก
รวม	3.97	0.99	มาก

ตาราง 3 ความต้องการด้านการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศ
ศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความต้องการด้านการบริหารหลักสูตร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความต้องการ
1) ความต้องการเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษา			
- วิธีสอบวัดระดับความรู้	3.78	0.99	มาก
- วิธีการสอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้	4.30	0.78	มาก
- วิธีพิจารณาจากประสบการณ์ทำงาน	4.24	0.79	มาก
รวม	4.11	0.85	มาก
2) ความต้องการเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการศึกษา			
- จ่ายค่าธรรมเนียมเรียกเก็บแบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร	3.13	1.29	ปานกลาง
- จ่ายค่าธรรมเนียมแบบแบ่งจ่ายเป็นงวด	4.26	0.90	มาก
- ทุนการศึกษาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร	4.59	0.53	มากที่สุด
- ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต	4.67	0.59	มากที่สุด
รวม	4.16	0.83	มาก
3) ความต้องการด้านเวลาเรียน			
- จัดการศึกษาในเวลาราชการ (จันทร์-ศุกร์)	2.26	1.51	น้อย
- จัดการศึกษานอกเวลาราชการ (จันทร์-ศุกร์)	2.72	1.47	ปานกลาง
- จัดการศึกษาในวันเสาร์ และอาทิตย์	4.39	1.13	มาก
รวม	3.12	1.37	มาก